

A projekt a Nemzeti Kutatási és Technológiai Hivatal támogatásával valósult meg.

TEXPLAT

Lezárult az első szakasz

Lázár Károly

Az Európai Unió Európai Technológiai Platform a Textil- és Ruházati Ipar Jövőjéért címmel indított programjához csatlakozva a magyar Nemzeti Kutatási és Technológiai Hivatal (NKTH) Technológiai Platform a Magyar Textil- és Ruháipar Megújításáért címmel pályázatot írt ki. A kétéves projekt kidolgozásának lehetőségét a Textilipari Műszaki és Tudományos Egyesület nyerte el és ez év elején megkezdte az ezzel kapcsolatos munkát. Az első év feladata a magyar textil- és ruhaipar kutatás-fejlesztési és innovációs stratégiájának kidolgozása volt, ami 2009 novemberére elkészült és azt november 12-én a TEXPLAT Tanácsa el is fogadta.

1. A TEXPLAT

A röviden **TEXPLAT** elnevezéssel futó nagyarányú munka **küldetését** a TMTE a következőképpen fogalmazta meg:

- a magyar textil- és ruhaipari vállalkozások helyzetének javítása, versenyképességük, jövedelemtermelő képességük növelése, a foglalkoztatás szinten tartása;
- segítség a cégek számára szakmai problémáik megoldásában,;
- válszok keresése a jelenlegi nehéz helyzetre és felkészülés a válság utáni – a maitól valószínűleg különböző – korszakra.

A TEXPLAT célja:

- a magyar textil- és ruhaipar visszaesésének megállítása, az ágazat stabilizálása és megújítása az innováció fokozásával, a termékszerkezet átalakításával;
- a versenyképes és eredményes vállalkozások számának növelése és legalább a jelenlegi foglalkoztatás megtartása;
- az ágazat önbecsülésének és társadalmi presztízsének emelése.

A TEXPLAT szerepe:

- valamennyi érdekelt fél összehozása és mozgósítása a fenti célok érdekében;
- a vállalatok innovációs tevékenységének segítése, ösztönzése, hatékonyságának javítása, a kutatás-fejlesztés-innovációs (K+F+I) folyamat felgyorsítása;
- az innovációk alapjául szolgáló K+F eredmények létrejöttének, megszerzésének kezdeményezése, a technológiai transzfer szervezése;
- a vállalkozók, vállalatvezetők és szakemberek gondolkodásmódjának megváltoztatása, innovációs készségük, ismereteik és képességeik fejlesztése;

- a vállalatok közötti és a K+F szférával való kapcsolat erősítése, hálózatok szervezése;
- a textil- és ruhaipar külső kapcsolatainak fejlesztése, beleértve a döntéshozó szervezeteket is.

A TEXPLAT szervezete:

Mindezek végrehajtásához a TMTE egy ún. Platform Tanácsot, felügyelő bizottságot és négy munkacsoportot hozott létre. A TEXPLAT Tanács elnöke *dr. Pataki Pál*, a projektvezető *Lakatosné Győri Katalin*, a projekt szakmai vezetője *Máthé Csabáné dr.* A Platformnak minden magyar vállalat és intézmény tagja lehet, amely a hazai textil- és ruhaipar fejlődésében érdekelt. Lapunk zártáig 76 cég ill. intézmény csatlakozott. (Felsorolásuk a Textilipari Műszaki és Tudományos Egyesület www.tmte.hu internetes honlapján olvasható.)

2. A kutatás-fejlesztési és innovációs stratégia szempontjai

Az első év a TEXPLAT keretében a magyar textil- és ruhaipar kutatás-fejlesztési és innovációs stratégiájának kidolgozása volt. A munkát négy munkacsoport végezte el.

1. Az első munkacsoport vezetője *dr. Kokasné Palicska Lívia, PhD*, volt. A csoport a **speciális, funkcionális textil- és ruházati termékekkel** foglalkozott, ezen belül feldolgozta

- a könnyű kezelhetőség,
- a viselési kényelem fokozása,
- a környezeti hatások elleni védelem,
- a higiéniai és egészségvédelmi funkciók,
- a környezetvédő textiliák, valamint
- a kiemelkedő mechanikai tulajdonságokkal rendelkező textiliák témaköreit.

2. A második munkacsoport *Máthé Csabáné dr.* vezetésével az **új alkalmazási területekkel, ezen belül is elsősorban a műszaki textiliák** témakörével foglalkozott, a következő szempontok szerint:

- milyen termékeket használnak az adott területen?
- mi a technológia szerepe a textilterméknek ezen a területen és ezek milyen formában alkalmazhatók?
- milyen követelményeknek kell megfelelniük az ezeken a területeken használt textiliáknak?
- milyen magyar termékek vannak ill. lehetnének ezeken a területeken, ill. milyen fejlesztési lehetőségek vannak itt a magyar vállalkozások számára?
- mi a K+F és az innováció forrása és milyen együttműködési lehetőségekre, technológiai transzferre lenne szükség?

3. A harmadik munkacsoport, amelynek munkáját *Beofics György* vezette, a **ruhaipari technológiai folyamat megújítására vonatkozó feltáró munka és javaslattevés volt, a gyártás megindulásától a forgalmazásig** témakörét dolgozta fel. Tevékenységük magában foglalta

- a fejlesztési stratégia kidolgozását a ruhaipar és általában a konfekcionálás hatékonyságának növelése és a fajlagos költségek csökkentése érdekében, valamint

- a textillánc menti együttműködés fejlesztését a legmodernebb infokommunikációs eszközök alkalmazásával.

4. A negyedik munkacsoport *Lukács Jánosné* vezetésével dolgozott. Témájuk: **az új termékfejlesztési és üzleti koncepciók a változó társadalmi igényeknek megfelelően**. Ezen belül foglalkoztak a

- termékfejlesztéssel, ezen belül
 - a divat és a dizájn szerepével,
 - a demográfiai változások és
 - a környezettudatosság, az egészségtudatosság és a szociális érzékenység hatásaival,
 - valamint azzal, hogy mit kell tenni annak érdekében, hogy a fejlesztési ötletek, az új kollekciók minél hamarabb és minél sikeresebben kerülhessenek a piacra;
- az üzleti koncepciókkal, ezen belül
 - a textillánc működésével, elemzésével, változásaival,
 - a magyar vállalatok helyével ebben a textilláncban,
 - az üzleti stratégiákkal,
 - az együttműködésekkel, hálózatokkal (klaszterekkel),
 - a közbeszerzésekkel, mint szakmai és jogi kérdéssel.

3. A kutatás-fejlesztési és innovációs stratégia

A négy munkacsoport több hónapos munkájának eredményeként, amelyet az év folyamán több közös megbeszélés, nyilvános konferencia (fórum) kísért, kialakult a magyar textil- és ruhaipar kutatás-fejlesztési és innovációs stratégiája, amelyet 2009. november 12-én tárgyalta meg a Platform Tanács. A vitán a tanulmány készítőin kívül a platformhoz csatlakozott vállalkozások, intézmények számos képviselője is jelen volt, és részvételükkel nagyon tartalmas, lényegre törő vita alakult ki, amelynek eredményeként számos javaslat hangzott el az anyag véglegesítéséhez. A készítőik ezek figyelembe vételével készítették el a végleges változatot.

A terjedelmes tanulmány teljes szövege, valamint a hozzá készült szakértői anyagok a Textilipari Műszaki és Tudományos Egyesület internetes honlapján megtalálhatók. Itt most csak az anyag legfőbb megállapításait foglaljuk össze.

3.1. A textilipar szerepe a társadalomban

A textil- és ruhaipar a termékek széles körével elégti ki a társadalom igényeit a ruházatkodás, a higiénia és a lakáskultúra területén, valamint termékeivel hozzájárul egy sor más ipari tevékenység, pl. az ipar, az építőipar, a mezőgazdaság és az egészségügy eredményességéhez. A textil- és ruhagyártás több évszázados tradícióval rendelkező, folyamatosan fejlődő tevékeny-

A novemberi TEXPLAT fórumon számos szakember részvételével vitatták meg a kutatás-fejlesztési és innovációs stratégiai tervet

sége az emberiségnek. Sajnálatos módon azonban a társadalom és a döntéshozók fejében – világszerte, de Magyarországon különösen – az iparág „régisége” rögzült, és nem érzékelik a tevékenységében és termékeiben bekövetkezett hatalmas változást, amelynek eredményeképpen **a textil- és ruhaipar is tudás-intenzív iparaggá** vált. Tevékenységében a legújabb anyagtudományi eredményeket, technológiai és technikai innovációkat alkalmazza, és termékeiben is megújult, rendkívüli módon gazdagodott. Új funkcionális termékei egyre nagyobb szerepet játszanak az emberi életminőség javításában. Számos területen nélkülözhetetlen elemei a fenntartható fejlődést biztosító technológiai megoldásoknak. Az intelligens textil- és ruházati termékek részben az anyagtudomány legújabb kutatásainak eredményeit hasznosítják, részben mikroelektronikai elemeket integrálnak, és mindezekkel az egészséget, a jó közérzetet, a szórakozást, vagy éppen az élet védelmét szolgálják.

A textil- és ruhaipar a fentiek mellett **jelentős foglalkoztató is**. Bizonyos tevékenységei, elsősorban a konfekcionálás, éppen a gyártási műveletek bonyolultsága miatt ma is kifejezetten munkaigényesek. A foglalkoztatottak között jelentős a női munkaerő aránya, Magyarországon 80 % körüli. A válság világossá tette, hogy a fenntartható növekedés nemcsak a környezet megőrzését jelenti, hanem a társadalmi és gazdasági viszonyokban is változást igényel, mind világviszonylatban, mind Magyarországon. A gazdaságban a profitmaximálás mellett a társadalom értékeit az eddigiek-nél jobban figyelembe kell venni. Ennek részeként nagyobb figyelmet kell fordítani a munkaigényes tevékenységekre, amelyek lehetőséget nyújtanak az egyre szorítóbbá váló foglalkoztatási gondok megoldására. Ebben az élő munkát igénylő textil- és ruhaipar is megoldást kínál. A jelen helyzetben össztársadalmilag is fontos, hogy az ágazat munkahelyei megmaradjanak. Ezek a munkahelyek elsősorban gyakorlati képzést igénylő munkaköröket jelentenek, sok esetben, hátrányos térségekben, illetve olyan kisebb településeken, ahol fontos szerepük van a foglalkoztatásban.

Az ún. nagyteljesítményű szálak és a textiliák erősítő hatását kihasználva **új szerkezeti anyagok, új építőanyagok** jönnek létre, amelyek egy sor terméknel

és technológiánál lehetővé teszik a súly csökkenését és ezáltal a természeti erőforrások és az energia ésszerűbb felhasználását. Nélkülözhetetlenné váltak a textiltermékek az épített környezetünk minden elemében, nagy szerepet játszanak a környezeti ártalmak csökkentésében, a környezet védelmében.

3.2. A magyar textil- és ruhaipar helyzete

A magyar textil- és ruhaipar a rendszerváltás első két évében minden más iparágnál rövidebb idő alatt vesztette el piacait. 1989-ben a belföldi piac teljes felszabadítása, megnyitása a külföldről beáramló olcsó árutömeg előtt a hazai gyártású termékek belföldi értékesítése elől szívtá el a levegőt, a kelet-európai export állami garanciájának egyetlen nap alatt történő megvonása pedig az export piac felét tette csaknem semmissé. A textil- és ruhaipar cégei megrogyantak, nehézségeik megoldásához semmilyen segítséget, türelmet nem kaptak. A magyar textil- és ruhaipar privatizációja úgy ment végbe, hogy közben csaknem teljesen elvesztek az ipar értékei, sok értékes gépet eladtak – egy részüket, sőt épp a jobbakat külföldre –, és nagyon sok szakember volt kénytelen elhagyni az ipart.

A privatizált és szerkezetében átalakult ipar a **kilencvenes évek vége felé konszolidálódott és növekedésnek is indult**, még ha egy alacsonyabb színtről is. Néhány év után azonban az importverseny nagymértékben felerősödött, és ezzel együtt felerősödött a textiltereskedelemben a tisztességtelen gyakorlat is (elsősorban a vámcsalások és az áfa megkerülése), ami ellen a hatóságok az ágazat folyamatos sürgetése ellenére sem léptek fel hatékonyan. Mindez jelentős állami bevételek elmaradása mellett a hazai gyártó cégeket is jelentős versenyhátrányba hozták.

Az ezredforduló után a piaci kihívások minőségleg új formákat hoztak. Megerősödött a globális munkamegosztás, a gyártó tevékenységek kihelyezése a kisebb költségekkel dolgozó országokba. Ezt a folyamatot felgyorsította Kína 2002-ben történt csatlakozása a Világkereskedelmi Szervezethez (WTO) és a fejlett országok textilpiacait védő kvótarendszer 2005-ben történt lebomlása.

A magyar textil- és ruhaiparnak a globális gazdaság kihívásai közepette kell a versenyben részt vennie, és az elmúlt év vége óta így kell szembenéznie a válsággal. Az ágazatra mind Európában, mind Magyarországon jellemző a **fregmentált szerkezet**, azaz a mikro-, a kis-, és a közepes vállalatok (KKV-k), sőt az egyéni vállalkozások nagy száma. Még a nagyvállalatok közé sorolt cégekre is jellemző, hogy az alkalmazott két kritérium – a létszám és az árbevétel – közül csak az egyik felel meg a nagyvállalati kategóriának. Az ágazatban a regisztrált vállalkozások száma 7000 felett van, a ténylegesen működőké ennél valamivel kisebb. A 20 fő feletti regisztrált cégek száma a textiliparban 178, a ruhaiparban 293. A nagyvállalatok közé 35 cég tartozik. Az ágazat közvetlenül legalább 50 000 embernek ad munkát.

A gazdaság más KKV-ihoz hasonlóan a textil- és ruhaipar vállalkozásainak sem kedvezett az utóbbi két évtizedben Magyarországon kialakult **gazdasági szabályzó rendszer**. Nagyon negatívan befolyásolja a KKV-k fejlesztési, növekedési lehetőségeit az élő munkát sújtó járulékteher, ami a textil- és ruhaipar cégeinél még súlyosabban jelentkezik, mert a női munkaerő nagy aránya miatt aránytalanul nagyobb mértékben és in-

dokolatlanul kényszerül szerepvállalásra a szociális kiadásokban. Nagy terhet jelent a különböző területeken, a pályázatoknál túlburjánzó bürokratikus szabályozás, mert a KKV-k nem rendelkeznek külön szakemberekkel a sokszor bonyolult előírások teljesítésére. Az ágazat alacsony jövedelemtermelő képessége miatt a textil- és ruhaipari cégek komoly finanszírozási problémákkal néznek szembe, amit nehezít a bankoknak az ágazattal szemben megnyilvánuló diszpreferenciája is.

A nehéz külső környezet ellenére a textil- és ruhaiparban ma is működő vállalkozások annak köszönhetik fennmaradásukat, hogy az elmúlt években folyamatosan alkalmazkodtak a változásokhoz, de még további, és vélhetően nagyobb változásokra van szükség ahhoz, hogy a mai gazdasági válság nehézségei közben is helytálljanak és képesek legyenek alkalmazkodni a válság utáni kihívásokra. Ennek sikeréhez szükség van **mind az ágazat megújulására**, innovációs tevékenységének megerősítésére, **mind pedig a hazai gazdasági környezet változására**. Mindez lehetővé tenné, hogy fejlesztési tevékenységüket felerősítve a magyar textil- és ruhaipar vállalkozásai a **jelenleginél nagyobb szerepet játsszanak a foglalkoztatásban**.

3.3. A magyar textil- és ruhaipar jövőképe 2020-ra

Az Európai Unió liberális kereskedelempolitikája 2020-ig várhatóan nem változik. Kína és más alacsonybérű feltörekvő országok automatikus versenyelőnye csökken ugyan az ottani változások miatt (magasabb bérek, erősödő árfolyamok stb.), de ugyanakkor ezek az országok is felzárkóznak az innovatív termékek gyártásában.

A magyar textil- és ruhaipar, kedvező földrajzi helyzetéből kiindulva továbbra is az **európai piacot tekinti fő piacának, de várhatóan a magyar piacon is visszaszerzi és folyamatosan növeli részarányát**, miután részt vállal a „tudatos vásárlók” kinevelésében. A magyar vásárlók a nemzetközi trendeknek megfelelően a „minél többet minél olcsóbban” helyett az értékebb, sokat tudó és a társadalmi (környezeti és etikai) szempontoknak is megfelelő termékeket részesítik majd előnyben.

A magyar textil- és ruhaipar 2020-ban is **fontos szerepet játszik a foglalkoztatásban**. A nagyobb szellemi értéket képviselő termékek gyártása a korábbiaknál nagyobb tudásigényt támasztanak a munkavállalókkal szemben. Ennek megfelelően **megújul a szakmai oktatás** a képzés minden szintjén és iparunkban is megvalósul az élethosszig tartó tanulás. A számítástechnikával támogatott technológia, termelésirányítás és kereskedelem, az infokommunikációs eszközök széleskörű használata megköveteli a munkatársak számítástechnikai jártasságát és a nyelvtudást. Mindez egyúttal **vonzóbbá is teszi a szakmát** a fiatalok számára is.

2020-ban a magyar textil- és ruhaipar cégei **magas hozzáadott értékű**, részben vagy egészben **önálló fejlesztésű termékekkel** lesznek jelen a piacon. Ezek a termékek a piac valamely jól kiválasztott, viszonylag kisebb, de igényes szegmensét célozzák meg, illetve egyedi igényeket elégítenek ki. A magyar ruhaiparra a személyre szabott, differenciált vevőigényeket kielégítő, a magyar iparművészeti értékeket is felhasználó, kis szériás, igényes ruházati termékek lesznek jellemzőek. Az új termékeket a cégek vagy saját márkanevükkel, sikeres marketing tevékenységgel viszik a piacra, vagy

kompetens alkotó partnerként stratégiai beszállítóként vesznek részt a munkamegosztásban, szervesen bekapcsolódva a virtuálisan integrált európai ruházati ellátási láncba. Az ipar szereplői versenyképességüket a **korszerű marketing** eszközeivel támogatják.

A magyar textil- és ruhaipar megteremti a **korszerű, rugalmas vevőkiszolgálás** feltételeit, a **korszerű és rugalmas gyártórendszerekre és célgépekre alapozott hatékony termelésnek** köszönhetően megerősíti regionális vezető szerepét a kis és közepes szériák gyártásában. A textilipari termékek piacán is elterjed a „termék helyett megoldást” üzleti modell.

A magyar textil- és ruhaipar képes lesz technológiáinak, termékeinek „áttöréses” fejlesztésére, és szervesen bekapcsolódik a világ fejlődési trendjeibe. A legújabb tudományos eredményeket és más iparágak tudását is felhasználva **speciális, funkcionális textiltermékeket** fejleszt ki a környezeti hatásokkal szembeni védelem, az életminőség javítása, valamint innovatív műszaki és egészségügyi alkalmazások céljaira.

2020-ban a technológiai és technikai megoldásokban a **fenntarthatóság követelményei** a gyakorlatban is rendszerszerűen érvényesülni fognak. A szerkezeti anyagok között a mainál lényegesen nagyobb arányt fognak képviselni a súlycsökkenést és ezáltal **erőforrások megtakarítását** lehetővé tevő textil erősítésű kompozitok, ami új igényeket és lehetőségeket jelent a textildolgozásnak.

A kis- és közepes méretű vállalkozások (KKV-k) is széleskörűen alkalmazzák a **korszerű információ-technikai** eszközöket, általánossá válik a mi ágazatunkban is a termelési, vállalatirányítási (ERP) rendszerek és a korszerű gyártás-előkészítési rendszerek használata, valamint megvalósul a termékláncon belül az online valósidejű üzleti kapcsolattartás, az elektronikus adatátvitel, ami lehetővé teszi a gyors, rugalmas, pontos és költséghatékony vevőkiszolgálást.

A magasabb hozzáadott értékű termékkel elérhető **magasabb jövedelmezőség** biztosítja a cégek stabil működését és fejlődési lehetőségét is. A cégek technológiáikban, termékfejlesztésükben szem előtt tartják a környezeti szempontokat, törekszenek a legkevesbé energiaigényes és leginkább környezetkímélő megoldások, eljárások alkalmazására.

A textil- és ruhaipar cégei tevékenységük során az **üzleti etika** figyelembevételével járnak el, és felhasználva a modern információtechnika lehetőségeit az ágazaton belül és kívül hatékony horizontális és vertikális **együttműködéseket** alakítanak ki, amelyek alapja a kölcsönös bizalom. A vállalati igényeken alapuló non-profit **klaszterek** lesznek a hatékony együttműködés megvalósulási formái. A textil- és ruhaipari klaszterek országos hálózatot fognak alkotni.

Létrejönnek Magyarországon a textil- és ruhaipar szempontjából releváns **tudás- és technológiai műhelyek**, amelyek egymással online kapcsolatban biztosítják, hogy az ipar vállalatai hatékony segítséget kapjanak innovációs tevékenységükhöz.

3.4. A magyar textil- és ruhaipar stratégiai céljai

A magyar textil- és ruhaipar külső és belső okok miatt nem tudott kellő mértékben reagálni az utóbbi két évtized gyorsan változó környezet kihívásaira. A cégek száma csökkent, sok vállalkozó hagyta el ágazatunkat, nagyobb jövedelemtermelő tevékenységet keresve. Azok a cégek, amelyek fenntartották, sőt leg-

többször fejlesztették is tevékenységüket a kritikus időszakban és a jelenlegi válságban is, csak úgy érték el ezt, hogy jól reagáltak a változó körülményekre, megújítva, javítva technológiájukat, termékeiket. Ahhoz, hogy a lefelé irányuló **trend megforduljon** és a magyar textil- és ruhaipar jelenlegi termelési szintje, foglalkoztatottsági képessége fennmaradjon a globális verseny feltételei között is, **a cégeknek folyamatosan reagálniuk kell a gyorsan változó körülményekre, és erősíteniük kell innovációjukat a versenyképesség emelésére.**

Ennek módjait a tanulmány kidolgozói a következőkben látják:

1. Az ágazat és a vállalkozások versenyképességének javítása.

- A termékekben, szolgáltatásokban a hozzáadott érték növelése a termékek minőségének, emelésével és új funkciók elérésével.

- Az iparágon kívüli területeken alkalmazásra kerülő termékek választékának bővítése, részesedésünk növelése a műszaki textilek piacán.

- Termékek helyett szolgáltatás, megoldások kínálata a piacon.

- Az egyszerű tevékenységek (főleg bér munka) helyett elmozdulás a magasabb szellemi tevékenységet igénylő és nagyobb jövedelmezőségű tevékenységek felé, regionális vezető szerep elérése a magas minőségi színvonalú, kis szériás gyártásban.

- Hatékony, rugalmas, költségtakarékos, magas minőségi színvonalú, kis szériás gyártás megvalósítása.

- A vállalatirányítás és a terméklánc szereplői közötti együttműködés hatékonyságának növelése a korszerű infokommunikációs eszközök használatával.

- Azon cégek számának növelése, amelyek a termékláncon önálló, értékteremtő, döntéshozó szerepet játszanak, azaz alvállalkozóból fővállalkozóvá válnak.

- A gépi és humán erőforrások fejlesztése és maximális kihasználása.

2. Az ágazat K+F intenzitásának, innovációs szintjének emelése.

- A kutatási eredmények erőteljesebb felhasználása a vállalati innovációban.

- Az innovációs infrastruktúra, az innovatív klaszterek fejlesztése.

- Az innovatív cégek („gazellák”) számának növelése.

- A lakberendezés és a divat innovatív műhelyeinek létrehozása.

3. Hozzájárulás a fenntartható növekedés eléréséhez.

- A környezeti hatások csökkentése az iparág tevékenysége során.

- A fenntartható növekedést támogató termékek előállítására más iparágak számára.

4. A társadalmilag jelentős foglalkoztatás megvalósítása.

- Az iparág humán tőkéjének fejlesztése.

- Az ágazat szükségleteinek megfelelő képzési rendszer.

5. Az ágazat társadalmi presztízsének, önbecsülésének emelése.

- A vállalatok együttműködésének, összefogásának erősítése.

- A foglalkoztatottak anyagi és erkölcsi elismerésének növelése.

3.5. Az innovációs tevékenység intenzifikálásának feladatai a hazai textil- és ruhaiparban

A kutatás-fejlesztés-innovációs (K+F+I) stratégia döntően a fenti első három cél elérését célozza, de természetesen a társadalmilag jelentős foglalkoztatáshoz és az ágazat presztízsének növeléséhez a K+F+I stratégia sikeres megvalósítása nagymértékben hozzájárul.

A textil- és ruhaipar K+F+I stratégiáját két, tevékenységében egymástól eltérő, de egymást feltételező területre határozzuk meg:

1. az innovációs tevékenység erősítése a cégek szintjén és

2. a stratégiai céloknak megfelelő K+F munka erősítése a magyarországi K+F háttér jobb bevonásával, a kijelölt K+F prioritások mentén.

A 2009. évi felmérés azt mutatta, hogy a vállalkozások nagyobb hányadában beszámoltak valamilyen innovációról, de az eredmények azt mutatják, és maguk a vállalatok is úgy vélik, hogy innovációs tevékenységük nem elegendő. Az ágazat innovációs tevékenységének fejlesztésében a fő feladat a **KKV-k innovációjának segítése, fejlesztése**, annak elérése, hogy a vállalatok a mai nehéz helyzetben a napi túlélésért való harcban ne feledkezzenek meg a jövőbeni kihívásokról sem. Elsősorban a vállalatok vezetőit kell meggyőzni arról, hogy a **stratégiai gondolkodás** a napi feladatok megoldását is segíti. A sikeres vállalatokra nagyságuktól függetlenül jellemző, hogy valamennyi döntésüknél figyelembe veszik a vállalat stratégiai elveit.

A vállalatokon belül meg kell teremteni az **innovatív gondolkodásmódot**, elsőként a vállalat vezetésének kell kiemelt kérdésként kezelnie az innovációt. A sikeres K+F+I tevékenységhez meg kell honosítani az innovációs menedzsment legfontosabb módszereit. Tudatosan szervezni kell az ötletgyűjtést, a team munkát, a fejlesztés és a piac közötti visszacsatolást. Az innovációt a megvalósítás teljes láncolatát végig gondolva, tervezett és szervezett folyamatokban lehet eredményesen megvalósítani.

Az innováció sikeréhez nélkülözhetetlen az iparág **humán tőkéjének fejlesztése**, mivel ez az utóbbi két évtized változásai során nagy veszteségeket szenvedett. Nagyon sok szakember hagyta el – legtöbbször kényszerből – az ágazatot, és az ipar csökkenő presztízse következtében ezt nem sikerült felkészült fiatalokkal pótolni. Ezért **nagy jelentősége van mind az iskolarendszerű, mind pedig a felnőtt oktatásnak**, mind a szakmunkások, mind a technikusok és középvezetők, ind pedig a felsőfokú szakemberek körében.

A korszerű **munka- és gyártásszervezési megoldásokkal, szervezetfejlesztéssel** – különösen a ruhaiparban – jelentősen javíthatók a mikro-, kis és közép-vállalkozások versenyképességi esélyei. Ennek érdekében **erősíteni kell az erre irányuló gyakorlati képzéseket és szaktanácsadást**. Hasznosítani kell a Nemzeti Szakképzési és Felnőttképzési Intézet számára a Textilipari Műszaki és Tudományos Egyesület keretében végzett szakmai felnőttképzési kutatás eredményeit és javaslatait. A távoktatásra alkalmas szakmaspecifikus digitalizált tananyagok készítésével és terjesztésével fokozni kell az innovációs eredmények közvetítését az iskolarendszerű és felnőttképzések során egyaránt. A

vállalkozásokhoz kihelyezett gyakorlati képzéseknél – különösen a munkamódszer átadások során – lényeges, hogy a hazai szakemberek a külföldi szakemberek teljesítményével azonos felkészültségre szert téve tudjanak közreműködni.

Fontos a **szakemberek felkészítése** az innovációban releváns technológiákra, technikákra, az **innováció- és projektmenedzsment** módszereire. De ugyanígy nélkülözhetetlenek a marketing, a számítástechnikai és a nyelvi képzések is, sőt olyan speciális ismeretekre is szükség van, mint a jogi, szabványosítási ismeretek.

Fel kell készíteni a vállalatokat a **hazai és az európai pályázati konzorciumokba való bejutásra és részvételre**. Ehhez nemcsak pályázatfigyelésre van szükség, hanem a pályázatírással és a projektek menedzselésével, elszámolásával kapcsolatos ismeretek terjesztésére is. A kezdeti segítség után el kell éri, hogy a KKV-k minél nagyobb hányada birtokában legyen ezeknek a készségeknek.

A vállalatok egyénileg nehezen küzdenek meg a kihívásokkal, ezért a TEXPLAT legfőbb feladata, hogy a **vállalatok összefogásának** keretét adjon. Az összefogáshoz azonban szemléletváltásra is szükség van. Az azonos területen működő, vagy a termékláncban vertikális kapcsolatban levő cégek számára számos lehetőség van közös innovációra, ami minden fél számára előnyt jelent, és aminek eredményeképpen minden résztvevő versenyképessége nő.

A **hálózatok, klaszterek** nagy szerepet játszhatnak az egész ágazat innovációs potenciáljának növelésében. A klaszterek elsősorban a KKV-k számára jelentenek lehetőséget arra, hogy szektortársaikkal együttműködésben nagyobb eredményt érjenek el a koncentrált piacon, hogy együttműködve magasabb színvonalon végezzék tevékenységüket. A ruhaipar számára különösen kézenfekvő a klaszterekbe szerveződés, hiszen számos kis vállalkozás állít elő hasonló, vagy azonos terméket egy adott körzeten belül. Ezek ugyan többé-kevésbé egymás versenytársai, de ugyanakkor a klaszterben közös tudás- és innovációs bázis létrehozói és fejlesztői is. Az együttműködés jobb feltételeket jelent az innovációs tevékenységhez, a közös, és ezáltal nagyobb információs és tudásbázis ösztönzőleg hat az innovációra, csökkenti az innovációs döntések kockázatát, sok esetben közös technológiai-technikai innovációval oldanak fel szűk keresztmetszeteket és így valamennyi tag számára új piaci lehetőségek elérését teszik lehetővé. A beszerzésben, az értékesítésben, a szolgáltatások közös szervezésében és a képzésben való együttműködés, pedig ezen tevékenységek hatékonyságát növelik, rendszerint költségmegtakarítás mellett. Mindez egyértelműen jelentős pozitív hatást gyakorol a versenyképességre. A klaszterek közötti együttműködés további lehetőségeket jelent.

Az innovációs tevékenység színvonalának emelését segítené egy, az ágazatra vagy annak egy részére – célszerűen a ruhaiparra – kiterjedő **benchmarking**, és a legsikeresebb innovációk legjobb gyakorlatként való bemutatása a cégek felé.

Közös vállalati összefogással és állami hátszéllel értékesítési lehetőséghez, vásárokon való megjelenéshez kellene juttatni a magyar gyártókat. A magyar textil- és ruhaipar vállalatainak innovációját ugyanis nagyon segítené a **hazai piaci háttér**, amely az utóbbi

években a kereskedelembe bekövetkezett változások miatt szinte eltűnt.

Az együttműködés egyik konkrét megvalósulása a **tudástranszfer, a tudásmenedzsment** megszervezése annak érdekében, hogy a KKV-k számára az innovációs döntések meghozatalához szükséges információk rendelkezésre álljanak. Ehhez szükség van egy **tudásközpont**ra a **TEXPLAT szervezésében**, amely a vállalatok számára gyűjti a belföldön és külföldön elért K+F eredményeket, információkat ad a legújabb technológiai és termékfejlesztési irányokról, az ágazatot és termékeit érintő szabványokról, előírásokról, valamint figyeli az innovációt segítő hazai és nemzetközi pályázatokat. Feltérképezi a különböző innovációs tevékenységekhez igénybe vehető szakértői segítséget, a vizsgálati és kísérleti lehetőségeket a szektoron kívüli hazai K+F intézményekben is. Kapcsolatokat tart külföldi tudásközpontokkal, kutató intézetekkel, szerepet vállal a külföldről történő technológia transzfer szervezésében. Elképzelhető ez oly módon is, hogy a textilipar számára releváns tudással rendelkező kutatási, oktatási és más intézmények hálózata közösen működtethetne egy internetes tudásbázist.

Közelebb kell hozni az ipar vállalataihoz a kutatási és az oktatási intézményeket, hogy az iparban tudjanak az ott végzett K+F eredményekről, és ugyanakkor a kutatással, oktatással foglalkozók megismerjék az ipar problémáit. A hazai felsőoktatási intézményekben és más kutatási intézetekben és technológiai centrumokban **jelentős kutatási munka folyik**, ezek eredményeit és a kutatók tudását a textil- és ruhaipar innovációjában az eddigieknél sokkal jobban fel kell használni.

A sikeres innováció egyik kulcskérdése a szektoron kívüli, **interdiszciplináris, azaz több tudományágat átfogó kapcsolatok** kiépítése, sőt szükség esetén interdiszciplináris fejlesztő teamek szervezése. Ennek különösen a funkcionális és műszaki textiliák fejlesztésében van jelentősége, hiszen az új funkciók, az új felhasználások mérése, értékelése, sőt tervezése sem lehetséges csupán a textilipari tudás alapján.

Az egyik fő innovációs irány a **funkciók és a divat összekapcsolása** a termékekben. Ez azonban a divattervező szakma és az ipar között a mainál szorosabb kapcsolatot igényel. Kapcsolatépítő események segítségével kell elősegíteni, hogy a nemzetközi sikereket is felmutató tervezők kreatív teljesítménye megjelenjen a textil- és ruhaipar termékeiben is. Meg kell teremteni a **lakberendezés és a divat innovatív műhelyeit** a hazai sikeres tervezők és az ipar együttműködésével.

Az ágazat önbecsülésének és szakmai presztízsének emelése érdekében önálló innovációs területként kell kezelni az **iparág eredményeinek, sikertörténeteinek népszerűsítését**. Nemcsak a finanszírozókkal és a gazdaságpolitikai döntéshozókkal, hanem az egész táradalommal meg kell ismertetni, milyen jelentős eredményeket lehet elérni a textil- és ruhaiparban, hogy biztosítani lehessen a megújuláshoz szükséges jól képzett munkaerőt és szakembergárdát, és – nem utolsósorban – a magyar textil- és ruhaipar elismertségét. Ebben a szakterület minden érintettjének feladata van, beleértve a vállalkozásokat, a szakmai szervezeteket és érdekképviselőket, valamint a szakpolitikát is. Ez – többek között – megvalósítható sikeres szakmai életutak, az innovatív vállalkozások és innovációs műhelyekben folyó szakmai kutatások és a nem-

zetközi kooperációkban megvalósuló eredmények széleskörű terjesztésével, megismertetésével. A szakmai innovációkat népszerűsítő CD-k, kiadványok terjesztésével a szülők és diákok számára be kell mutatni az újszerű anyagokkal és élenjáró technológiákkal dolgozó hazai szakágazat résztvevőit és tevékenységüket, hogy ezzel is kedvezően befolyásolhassuk a fiatalok pályaválasztását.

A szakma presztízsének emeléséhez javítani kell az **érdekképviselő hatékonyágát**, amihez az ágazatban dolgozó érdekképviselői és szakmai szervezetek eddigénél összehangoltabb és tervezettebb fellépésére van szükség.

A textilipari kutatások döntő része az **anyagtudományhoz** kapcsolódik. Ennek tudatosítása és elismerése a **tudománypolitikában** segítené a K+F szférának a textilipar felé fordulását, ami növelné az iparban folyó innováció eredményességét és az iparág presztízsét is.

3.6. A K+F+I tevékenység prioritásai a magyar textil- és ruhaipar számára

K+F+I tevékenységünk fő területeit és a fejlesztési irányait az Európai technológiai Platform (ETP) 2006-ban elfogadott stratégiai tervéből kiindulva, a hazai kompetenciákat, esélyeinket és a megvalósíthatóságot figyelembe véve határozták meg a tanulmány szerzői.

A magyar textil- és ruhaipar számára is **a stratégia alapja az átállás a magasabb hozzáadott értékű termékek gyártására**, amelyeknél a versenyképesség fő meghatározója nem az ár, hanem valamilyen, a vevő igényeit kielégítő tulajdonság magas szintje, vagy éppen a felhasználó számára valamilyen komplex megoldás nyújtása.

A funkcionális textiltermékek a hagyományos tulajdonságokon túl több más speciális igényt is képesek kielégíteni (pl. víztaszító, lélegző, antibakteriális, vagy antisztatikus kivitel, vagy a külső környezet változásaira reagáló, ahhoz alkalmazkodni képes megoldás stb.). A fogyasztók ezeket a tulajdonságokat előnyben részesítik, mert az ilyen termék magas fokú viselési kényelmet, védelmet biztosít, akár mindennapi öltözékről, akár munka- vagy védőruházatról van szó. Ezekkel a nagyobb hozzáadott értékű termékekkel a piacon új, a korábbinál igényesebb, speciális szegmenseket lehet megcélózni, és korábban nem ismert igényeket lehet kielégíteni magasabb áron.

A funkcionális termékek alkalmazásának legfontosabb területe a **védőruházat** gyártása. Jelentőségét az is mutatja, hogy egyike lett az Európai Unió vezető piaci kezdeményezésében elsőként kiválasztott hat ún. vezető piacnak.

A másik rendkívül fontos alkalmazási terület az **egészségügy és a gyógyászat**, ahol a funkcionális textiltermékek hozzájárulhatnak mind az egészség megőrzéséhez, mind a gyógyításhoz.

A funkcionális termékek csúcsát az ún. **intelligens textiliák** képviselik. Intelligens anyagoknak azokat a funkcionális anyagokat nevezzük, amelyek érzékelik közvetlen környezetük fizikai, illetve kémiai állapotának egy vagy több jellemzőjét, e jeleket feldolgozzák, majd pedig ezekre állapotuk jelentős megváltoztatásával gyors és egyértelmű választ adnak. Az intelligens textilruházati termékek kifejlesztése **több tudományterület szoros együttműködését igényli**.

A textil- és ruhaipar jövőképében az egyik kitörési pontot az **új textilalkalmazások** jelentik, amelyek **ma a textilipar legfontosabb növekedési, és egyben innovációs területei**. A textiltermékek ma már a hagyományos területek mellett a mindennapi élet és gazdaság szinte minden területén jelen vannak vagy önmagukban, vagy más anyagokkal társítva.

Ezt a területet a szakmai kommunikációban a **műszaki textilek** néven emlegetik, bár ez az elnevezés részben megtévesztő, hiszen nemcsak műszaki alkalmazásokat takar, hanem az ipar minden területét, a mezőgazdaságot és az utóbbi időben a textil innováció szempontjából egyre fontosabb gyógyászatot is. Az ilyen alkalmazási területeken történő felhasználásra Magyarországon ma is jelentős mennyiségű textilterméket gyártanak, és jelentős az innováció is. Az innovációnak lökést adhat az interdiszciplináris K+F kapcsolatok, kutatási együttműködések létrehozása, és a technológiai transzfer szervezése.

A ruhaipari technológiai folyamatok megújítása Magyarországon a ruhaipari cégek versenyképességének javítását célozza. Ez a téma egyrészt magába foglalja a gépi technika megújítását, korszerű és rugalmas gyártórendszerek meghonosítását, másrészt az üzleti folyamatok innovációját a modern infokommunikációs eszközök széleskörű alkalmazásával a teljes terméklánc mentén a termelésirányítástól egészen a kiskereskedelemig.

Ma a ruhaipar technológiájának megújítása elsősorban a modern információs megoldások alkalmazását jelenti a gépi technológiáknál.

A versenyképesség alapvető feltétele az **integrált vállalatirányítási rendszerek** széleskörű elterjesztése a KKV-k körében is. Ez nemcsak a folyamatok hatékonyságát növeli, hanem a közeljövőben a termékláncokba való bekapcsolódás, a piacon maradás alapfeltétele is lesz. A kis beszállítóktól is egyre jobban megkövetelik, hogy a rendeléseket, visszaigazolásokat, információkat, adatokat, számlákat elektronikusan fogadják és továbbítsák. Ennek megfelelően nagy szerepet kap ennél a témánál a vállalatok piaci innovációja a termékláncon belüli online kapcsolattartás és az internetes kereskedelem alkalmazásával, mind a vállalatközi (B2B), mind a fogyasztók felé irányuló (B2C) kommunikációban.

A ruhaipari gyártás előkészítésre fejlesztett **CAD rendszerek** alkalmazását bővíteni kell, különösen nagy az elmaradás a kisvállalkozásoknál, de alkalmazásuk még a 20 fő feletti vállalkozásoknál sem haladja meg a 30 %-ot. Napirenden van a ruhaiparban is a **háromdimenziós (3D) számítógépes tervezés** és az emberi test háromdimenziós modellezése. Ezek képezik a személyre szabott nagyüzemi ruhagyártás alapjait. **Fontos feladat, hogy a Magyarországon ez irányban megkezdett kutatások folytatódjanak** és minél közelebb kerüljenek a gyakorlati megvalósításhoz.

További fejlesztést igényel a **CAD/CAM rendszerek** bekapcsolása a vállalatirányítási informatikai rendszerekbe és az üzemi **munkaszervezési módszerek** folyamatos fejlesztése.

A **fenntarthatóság** a gyakorlatban azt jelenti, hogy termelési és gazdasági folyamataink tervezésénél és megvalósításánál, az eddigieknél lényegesen jobban figyelembe kell venni, akár a gazdasági (profit) szempontok rovására is az eddig háttérbe szorult ökológiai és szociális szempontokat. A textil- és ruhaipar és az itt

folyó K+F tevékenység számára a termékek teljes életciklusának figyelembe vételét, a megújuló és a biológiailag lebomló nyersanyagok fejlesztését és felhasználását, a textilipar vegyi technológiáinak a környezetterhelés minimalizálását és a fenntartható fejlődés szempontjából fontos termékek és technológiák fejlesztését jelenti.

3.7. K+F+I témajavaslatok

A fentebb megnevezett prioritások mentén a munkacsoportok javaslatokat tettek különböző K+F+I témák feldolgozására, amelyek meghatározzák a jövő évi munkát. **Ezek részletezése a tanulmány teljes szövegében megtalálható**, itt csak kivonatossan közöljük ezek körét.

A javasolt témák egy része a speciális tulajdonságokkal rendelkező szálanyagok és fonalak felhasználásával készíthető, különböző igényeknek megfelelő funkcionális kelmék kifejlesztésére irányul. Egy másik csoport a kelmefelület módosítása útján speciális tulajdonságokkal rendelkező kelmék gyártásának fejlesztését ajánlja, amelyeket az újszerű kikészítési eljárások révén lehet elérni. Fontos helyet foglalnak el azok az ajánlások, amelyek a professzionális védőruhákra és más, főleg a sportoláshoz és egyéb, nagy fizikai megterheléseket okozó foglalkozásokhoz, vagy betegségek esetén használható alsóruházati termékekre vonatkoznak. A betegápolásban használatos textiltermékekhez többször használható, javított barrier hatású ruhadarabokat ajánlanak. Szerepel a javaslatok között a mikroelektronikai elemek beépítésére alkalmas ruhadarabok gyártásának fejlesztése is.

Volna mit fejleszteni a lakástextiliák körében is, mint pl. szagmegkötő kárpitok, antibakteriális, atkaellenes, jó közérzetet biztosító (wellness) hatást, elektroszmog elleni védelmet biztosító ágyneműk, elektromágneses hatás elleni árnyékoló tapéta, öntisztuló asztalnemű stb.

A gépi és technológiai fejlesztéseknek az energiatakarékosság jegyében kell megvalósulniuk. Ebben elsősorban a színezés és kikészítés berendezései érintettek, de a kelmeképző gépek és varrógépek terén is számos olyan fejlesztés ismeretes, amely a működtetésükhöz használt energia jelentős csökkentésével jár. Új gépek beszerzésénél ill. a meglévő géppark korszerűsítésénél ezeket kell előnyben részesíteni.

Javasolják a tanulmány szerzői a hazai kendertermesztés felértékelését, az ezzel kapcsolatos korábbi tapasztalatok és kutatási eredmények hasznosítását, illetve kender felhasználásával új területek feltárását a műszaki textiliák (pl. kompozit erősítőanyagok) terén.

A kompozitok egyébként is több javaslat tárgyai. Fontosnak tartják a szerzők a textilipar intenzívebb bekapcsolódását hazai kompozit kutatásokba és az erre alkalmas, Magyarországon is gyártott anyagok (szénszál, üvegszál) elterjedtebb hazai hasznosítását.

A kötésteknológia számos olyan termék gyártására alkalmas, amelyek a legkülönbözőbb műszaki, egészségügyi és gyógyászati területeken hasznosíthatók, konfekcionált formában is. A tanulmány több ilyen lehetőséget is felsorol.

Nagy lehetőség rejlik a textiliák építőipari alkalmazásaiban is, pl. a betonerosításban, az ehhez szükséges kompozit rudak előállításában, a homlokzatok, oszlopok megerősítésében, javításában használható kompozit szalagok és lemezek előállításában, valamint

a könnyűszerkezetes épületeknél az azokat borító membránok előállításában stb.

Fontos a számítógépes szabászati előkészítés korszerű, CAD technikát alkalmazó módszereinek széles körű bevezetése, a meglévő CAD rendszerek és az integrált vállalatirányítási rendszerek (ERP) összehangolása. Az integrált vállalatirányítási rendszerek jelenleg ugyanis jellemzően „szigetszerű” informatikai rendszerekben jelennek meg, ehelyett kívánatos a meglévő CAD/CAM rendszerek beintegrálása a vállalati integrált rendszerekbe.

Javasolják a tanulmány szerzői egy pilot projekt szervezését a személyre szabott ipari ruhagyártás megvalósítására hazai gyártó cégek részvételével, a hazai kutatási eredményekre alapozva.

Feltétlenül kívánatos a magyar textil- és ruhaipari KKV-k piacra jutási feltételeinek javítása a korszerű információs technológiák alkalmazásával, valamint az el-
látási lánc szakmaspecifikus modelljének kidolgozása a korszerű információs technológiák alkalmazásával.

3.8. A külső feltételek megteremtése

A külső tényezők között elsődlegesen az innovációhoz szükséges pénzügyi lehetőségek előteremtésében kell a mainál kedvezőbb feltételeket teremteni. A **támogató mechanizmusok (pályázati rendszer)** támogatási feltételeit meghatározó döntéshozókat meg kell győzni a textil- és ruhaiparban levő innovációs potenciálról. El kell érni, hogy a textil- és ruhaipar ne legyen hátrányosan megkülönböztetve a különböző források, támogatások megítélésénél. Hasonlóan fontos a **pénzügyi forrásközpontok** (bankok, kockázati tőke intézmények) meggyőzése. Meg kell szüntetni körükben a textil- és ruhaipar általános negatív megítélését. Ez nyilvánvalóan csak úgy lehetséges, ha a szakma presztízse nő. Ehhez persze valós eredményekre van szükség, de a kommunikációnkat is változtatni kell.

A textil- és ruhaipar alacsony jövedelemtermelő képessége miatt nagy szerepe van az innovációs tevékenység állami támogatásának. A technológiai fejlesztést a mikro-, kis- és középvállalkozások technológia fejlesztése prioritás keretében támogatja a **pályázati rendszer**. Ez népszerű pályázat, azonban a textil- és ruhaipari vállalkozások számára sok esetben nem vehető igénybe a 4 millió Ft-ban meghatározott 1 főre jutó termelési érték minimum követelménye miatt. Ez első sorban azokra a vállalatokra vonatkozik, akik bér-munka konstrukcióban dolgoznak, mivel árbevételükben az anyagmentes bevétel jelenik meg, bár ebben a mutatóban esetleg nem maradnak el a 4 millió Ft-ot elérő cégektől. Így esetenként akár száz főt foglalkoztató vállalatok is elesnek a pályázati lehetőségtől.

Nagyon fontos lenne, hogy a Regionális Fejlesztési Ügynökségek ne csak a „húzó ágazatoknak” tekintett ágazatokat preferálják, hanem a **régiós programokban** a textil- és ruhaipar is lehetőségeket kapjon. Különösen fontos ez azokban a régiókban, ahol a textil- és ruhaipar jelentős foglalkoztató. Jelentősen ösztönöznék a textil- és ruhaipari vállalkozások innovációs tevékenységét, ha **régiós szinten támogatnák klaszterek létrejöttét**, és legalább a kezdeti időszakban a klaszterek tevékenységét. A régiós klaszterek segítenék a KKV-kat az innovációhoz szükséges információk és szakmai tudás megszerzésében, kezdeményeznének, koordinálnának közös kutatásokat, fejlesztéseket.

A textil- és ruhaipar termékfejlesztését segítené, ha pályázati keretek között a vállalkozások pályázhatnának **kollektíókészítésére, vagy tervezők ösztöndíjas foglalkoztatására** is.

Az innováció erősödésének feltétele a **tisztességes versenyfeltételek biztosítása** a gazdasági életünkben. Nagy kárt okoz az államnak és a vállalatoknak a törvényes kötelezettségeket megkerülő import és az illegális kereskedelmi gyakorlatok megtűrése, ami fokozza a vállalatok bizonytalanságát az új termékek piacát illetően és növeli az innováció kockázatát.

Alapvető a **közbeszerzési eljárások korrupció mentességének biztosítása**, és a kiírásokban az ár mellett a minőségi, fenntarthatósági követelmények nagyobb súllyal való szerepeltetése. Külföldi példákhoz hasonlóan kívánatos lenne a magyar fejlesztésű és gyártású termékek legalább bizonyos mértékű preferenciája akár úgy, hogy az ár mellett mérlegelni lehetne, hogy a **magyar gyártás** milyen többletet jelent az állam adó- és járulékbevételeiben. Ez utóbbi a foglalkoztatásra való hatást is mérné.

A fejlesztési tevékenységet hátráltatja, hogy a közbeszerzési eljárásoknál **nem honorálják a fejlesztési tevékenységet**, sőt az esetek nagy részében a fejlesztésben résztvevő a későbbi gyártásban nem vehet részt. Hosszabb távra szóló közbeszerzési kiírások is hozzájárulnának a cégek innovációs tevékenységének ösztönzéséhez.

A **tenderkiírásoknál** a határidő előtt egy-két nappal visszahívott tenderek komoly anyagi kárt okoznak az azon indulóknak, a felesleges előkészítési költségekkel, ami a textil- és ruhaipari cégeknél a mintadarabok legyártását jelenti. Módosítsák úgy a közbeszerzést, hogy 20, esetleg 15 nappal a határidő előtt lehessen csak törölni, ill. ha később törlik, akkor térítsék meg az igazolt előkészítési költségeket.

A külső feltételek közé kell sorolni az **iskolarendszerű képzések színvonalának emelését és az új ismeretek szakmai oktatásba történő gyors beépítését**. Az iskolarendszerű oktatásban minden szinten nagyobb szerepet kell adni a gyakorlati képzésnek, hogy megfelelő elméleti és gyakorlati tudással kerüljenek a fiatal szakemberek az iparba. Szükséges az, hogy folyamatos kommunikáció legyen a képzőintézmények és a munkaadók között munkaerőpiac igényeinek való megfelelés érdekében.

Támogatni kellene a szakma és az oktatási intézmények közös munkáját korszerű és hatékony **digitális tananyagok, blended learning távoktatási programok** kidolgozására és azokat alkalmazni kellene mind az iskolarendszerű, mind az iskolarendszeren kívüli felnőttoktatásban.

A magyar felsőoktatás keretében támogatni kell a textil- és ruhaipar leendő szakembereinek külföldi munkatapasztalatok megszerzését és a részvételt az Európai Technológiai Platform a Textil- és Ruhaipar Jövőjéért (ETP) által kezdeményezett és támogatott nemzetközi (félévenként más egyetem által bonyolított) textiles mesterképzésben. Nemcsak a képzés éve alatt, hanem a munkába állás első éveiben is támogatni kellene a **fiatal szakemberek tudásának külföldi gyarapítását**, csereprogramokban konferenciákon való részvételét. Közelebb kell hozni már a képzésben a divattervezést és a technológiai képzést.

A **gazdaságpolitikától** azt várjuk, hogy vegye jobban figyelembe a döntéseknél a KKV-k szükségleteit,

érdekeit. Piackonform eszközökkel segítse a magyar KKV-k helyzetbe hozását a hazai piacon, a közbeszerzéseknél, a pályázati és más finanszírozási források megszerzésében, a bürokrácia leépítésével csökkenti az adminisztratív terheket.

A textilipar többségében kis- és közepes méretű vállalkozásainak innovációs tevékenységét akadályozza az Európai Unióban is magasnak tartott hazai adminisztrációs teher, amely a vállalati vezetők, szakembereket elvonja az érdemi értékteremtő tevékenységektől. Az innováció érdekében elvárjuk, hogy a kormányzatnál folyó ez irányú munka eredményeképpen az adminisztrációs terhek minél gyorsabban csökkenjenek.

A textil- és ruhaipar innovációs tevékenységét nagyban gátolja a mindennapi gondokkal való küzdelem, ami az iparágra jellemző alacsony jövedelemtermelő képességből adódik. Ehhez a globális verseny miatti árcsökkenésen és piacvesztésen kívül **az ágazat élő-**

munka igénye, és ezen belül a női munkaerő nagy aránya is hozzájárul. Az élómunka terheinek csökkentése, és a női munkaerő alkalmazásával, a gyermekvállalással összefüggő terhek felülvizsgálata és legalább részbeni átvállalása nagymértékben segítené a vállalkozások fejlesztési tevékenységét.

* * *

A munka folytatódik. A kétéves program második évében, 2010-ben a most összeállított stratégiai terv alapján elkészül a megvalósítási terv is, amelynek célja konkrét javaslatok összeállítása mindazokra az intézkedésekre, amelyek a végső cél: a magyar textil- és ruhaipar új pályára állításához szükségesek. Ebben a legnagyobb mértékben számítunk a hazai vállalatok együttműködésére, hiszen végső soron az ő és az általuk foglalkoztatott emberek érdekeikről van szó.